

терористичний акт з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення або з метою впливу на прийняття рішення чи вчинення або не вчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, міжнародними організаціями або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), а також погроза вчинення зазначених дій з тією самою метою (ст. 258 КК України).

Важко погодитись і з тим, що у віці від 14 до 16 років особа може вчинити посягання на життя представника іноземної держави з метою впливу на характер їхньої діяльності або на діяльність держав чи організацій, які вони представляють, або з метою провокації війни чи міжнародних ускладнень.

Завершуючи розгляд питання про вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність, авторка пропонує переглянути перелік кримінальних правопорушень, за які підлягають кримінальній відповідальності особи, що вчинили кримінальне правопорушення у віці від 14 до 16 років, і сама готова включатися у цю роботу.

УДК 342.95:355.01(477) «368.5»(043.2)

Бахаєва А.С., к.ю.н.,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
м. Харків, Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ КОМЕНДАНТСЬКОЇ ГОДИНИ

В Україні з 24 лютого 2022 року, через повномасштабне вторгнення російської федерації на територію нашої країни, введено правовий режим воєнного стану, на період дії якого тимчасово можуть бути обмежені конституційні права і свободи громадян. Зокрема, це стосується права на недоторканність житла; таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції; втручання в особисте і сімейне життя; вільний вибір місця проживання, право вільно залишати територію України; право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань [1].

Окрім цього, на окремих територіях з метою охорони громадського порядку, недопущення розвідувальної, диверсійної або іншої ворожої діяльності проти військ, військових і цивільних організацій, а також

об'єктів, що мають військове або промислове значення, може бути запроваджена комендантська година. Під останньою законодавець пропонує розуміти заборону перебування людей у визначений час на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень [2], що є, свого роду, обмеженням щодо вибору місця перебування громадян та вільного пересування їх територією держави.

До сьогодні в Україні комендантська година, як спеціальний захід запроваджувалась, відносно нечасто (переважно стосувалась перебування неповнолітніх без супроводу дорослих у громадських місцях після 22:00 годин, а також під час запровадження карантинних обмежень, пов'язаних з розповсюдженням вірусного захворювання COVID-19). Проте в умовах воєнного стану комендантська година вводиться на території нашої держави задля громадської безпеки населення та ефективного використання державних ресурсів. Тому, незалежно від ситуації, під час комендантської години потрібно виконувати всі законні вимоги державних працівників, які наділені правом здійснювати перевірку при встановленні правових підстав порушення комендантської години. Так, особу, яка перебуває без відповідної перепустки на вулиці у комендантську годину, може бути затримано і доставлено в органи або підрозділи Національної поліції з метою проведення перевірки та оформлення матеріалів по факту порушення комендантської години та можливого притягнення даної особи до юридичної відповідальності. Проте, відповідальність за таке порушення у чинних нормативно-правових актах, зокрема в Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), відсутня. Як наслідок, поліцейські складають на порушників комендантської години протоколи за ст. 185 КУпАП (злісна непокора законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку та державного кордону, військовослужбовця).

Проте, аналіз судової практики свідчить про те, що судді досить часто критично оцінюють більшість із складених поліцією протоколів у контексті порушення громадянами комендантської години, мотивуючи це тим, що для наявності в діях особи складу зазначеного правопорушення необхідна сукупність обов'язкових елементів, таких як: перебування працівників поліції при виконанні службових обов'язків, законність розпорядження або вимоги поліцейського, злісна непокора. При цьому, типовою помилкою при складанні поліцейським протоколу про адміністративне правопорушення є відсутність у ньому конкретно зазначеної вимоги, яку пред'являв поліцейський до особи, і яким саме чином особа не виконувала такі вимоги, а також в чому полягала зухвалість такої поведінки особи і її злісна непокора. У свою чергу

правопорушник, зазвичай, свою провину визнає, при цьому акцентуючи увагу на тому, що опору не чинив, вимоги працівників поліції виконав. За таких обставин суд приймає рішення, що в діях особи хоч і містяться ознаки адміністративного правопорушення передбаченого ст. 185 КУпАП, однак враховуючи особу правопорушника та обставини адміністративної справи, суд вважає, що справу відносно нього слід закрити через малозначність вчиненого правопорушення і обмежитись оголошенням йому усного зауваження [3]. Проте, є й випадки притягнення громадян до відповідальності за ст. 185 КУпАП у розрізі порушення комендантської години, але в більшій мірі через те, що вони сперечались з поліцією, поводити себе зухвало та агресивно, а також відмовлялись виконати ті чи інші законні вимоги правоохоронців.

Підсумовуючи вищевикладене слід зазначити, що наразі у Верховній Раді України (ВРУ) перебувають на розгляді два законопроекти: № 7553 «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення комендантської години в умовах дії воєнного стану», а також № 7356 «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану». Тому залишається сподіватись на позитивне вирішення цього питання, оскільки, як бачимо, відсутність відповідальності за порушення комендантської години знижує ефективність реагування уповноважених органів на випадки її порушення та обумовлює необхідність вигадувати «обхідні шляхи».

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. Постанова Березівського районного суду Одеської області від 22 черв. 2022 р. (справа № 473/1109/22, адміністративне провадження № 3/494/417/22). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104922029>